

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

THE DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT PLAN ON THE
FOUR NOBLE TRUTHS IN THE SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND
CULTURE LEARNING AREA USING THE JIGSAW TECHNIQUE FOR
MATTHAYOM MATHAYOM SUKSA 3 STUDENTS

¹นรีทิพย์ โล่ห์คำ, ²พระดบัสวิน ปภัสสร (แสนสุริวงศ์) และ ³เอกชัย ศรีบุรินทร์

¹Nareethip Lhokam, ²Phra Dabatsawin Pabhassaro (Saensuriwong)

and ³Eakachai Sriburin

^{1,2}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

^{1,2}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

³Mahamakut Buddhist University, Thailand

¹nreethip2546@gmail.com, ²babybee8856@hotmail.com, ³eakburin@gmail.com

Received: October 3, 2025; **Revised :** December 10, 2025; **Accepted :**December 13, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

¹ นิสิต, คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

² อาจารย์, คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

³ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Cluster Sampling Random) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน 2) ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่องอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 80.50/81.90 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2. นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์, อริยสัจ 4 , กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

Abstract

Research on the development of a learning management plan for Buddhism on the Four Noble Truths for Mathayom Suksa 3 students. The objectives of this research were 1) to determine the effectiveness of the learning management plan on the Four Noble Truths in the Social Studies, Religion, and Culture subject area for Mathayom Suksa 3 students, based on the 80/80 criterion; and 2) to compare the academic achievement of Mathayom Suksa 3 students learning the learning management plan on the Four Noble Truths in the Social Studies, Religion, and Culture subject area, between pre- and post-test scores using the Jigsaw Technique. The sample used in this research was 35 Mathayom Suksa 3/3 students at Pathum Pittayakhom School, academic year 2025, selected using simple cluster sampling random. Two research instruments were used: 1) one learning management plan; and 2) an achievement test. The study consisted of 30 multiple-choice questions with four options. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and t-tests. The results revealed: 1. The effectiveness

of the Buddhism lesson plan on the Four Noble Truths for Mathayom 3 students was 80.50/81.90, which met the established criteria of 80/80. 2. Students' post-test achievement scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level.

Keywords: Jigsaw Technique; Four Noble Truths; Social Studies, Religion, and Culture Learning Area

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีปัญญามีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายหรือสัมฤทธิ์ผลของการจัดการเรียนการสอนต่อผู้เรียนไว้ว่า ผู้เรียนควรมีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ความสามารถในการใช้ความรู้ในชีวิตจริงมีความสุข มีความรักชาติและมีจิตสำนึก ดังนั้น หากพิจารณาจากจุดมุ่งหมายดังกล่าว การจัดการศึกษาได้เน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้เพื่อประกอบสัมมาชีพได้ และทำตนให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยหลักสูตรแกนกลางได้จัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อตอบสนอง ต่อจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยเฉพาะเกี่ยวกับศีลธรรม-จริยธรรม โดยได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนว่า ผู้เรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง มีทักษะกระบวนการมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่น ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหลักสูตรที่เรียนตลอด 12 ปี การศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ ประกอบมาจากหลายแขนงวิชาจึงมีลักษณะสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่างๆ บนสาขาสังคมศึกษามาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยธรรม ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อม รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญา และศาสนา ตาม ขอบเขตที่กำหนดไว้มีเป้าหมายความคาดหวังที่สำคัญ คือ ให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ในวิถีชีวิต ประชาธิปไตยภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มุ่งให้

ผู้เรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหล่านั้นและมีคุณลักษณะต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนจะต้องรู้จักพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในชีวิตประจำวันได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

อริยสัจ 4 หรือความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค ถือเป็นหลักธรรมสำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา เพราะเป็น “หัวใจของพระธรรมคำสอน” ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทั้งปัญหา เหตุของปัญหา วิธีแก้ปัญหา และแนวทางปฏิบัติเพื่อเข้าถึงความดับทุกข์ได้อย่างเป็นระบบ (พิเชษฐ พละมี, 2562) เมื่อบรรจุไว้ในการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีความสำคัญดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้เชิงวิชาการ โดยการเรียนรู้อริยสัจ 4 ทำให้ผู้เรียนเห็นโครงสร้างของการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ คือ การวิเคราะห์ “ทุกข์” เพื่อระบุปัญหาที่แท้จริง การหาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) การแสวงหาทางออก (นิโรธ) และการเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง (มรรค) สิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง 2561) เน้นย้ำให้ผู้เรียนมี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) 2) ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเรียนรู้อริยสัจ 4 ช่วยหล่อหลอมให้นักเรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันอารมณ์และปัญหาของตนเอง เช่น เมื่อเผชิญความเครียดจากการเรียนหรือความสัมพันธ์กับเพื่อน นักเรียนสามารถใช้แนวคิด “อริยสัจ 4” ในการมองว่า ความทุกข์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา (ทุกข์) วิเคราะห์หาสาเหตุ เช่น เกิดจากการไม่เตรียมตัวอ่านหนังสือ (สมุทัย) จากนั้นหาทางแก้ อริยสัจ 4 จึงเป็นแนวทางที่บ่มเพาะคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ อดทน และการคิดเชิงบวกให้แก่ผู้เรียน 3) ด้านการดำรงชีวิตในสังคม อริยสัจ 4 ไม่ได้เป็นเพียงหลักธรรมเชิงทฤษฎี แต่ยังเป็น “ทักษะชีวิต” ที่ประยุกต์ใช้ได้จริงในสังคมปัจจุบัน โดยช่วยให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติ รู้จักคิดก่อนตัดสินใจ และมองปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคม อริยสัจ 4 จึงมีความสำคัญต่อการเรียนพระพุทธศาสนาของนักเรียนเพราะเป็นหลักธรรมที่เสริมสร้างทั้งความรู้เชิงวิชาการ ทักษะชีวิต และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถบูรณาการทั้งในห้องเรียนและการดำเนินชีวิตจริง เป็นฐานให้ผู้เรียนพัฒนาเป็นพลเมืองที่มีเหตุผล คุณธรรม และสามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ยังประสบปัญหาทั้งในด้านครูผู้สอนและผู้เรียน กล่าวคือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มักใช้วิธีการบรรยายเป็นหลัก ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะเดียวกัน ผู้เรียนเองเมื่อเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายก็ขาดความกระตือรือร้นและความสนใจที่จะเรียนรู้ ส่งผลให้การทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาเป็นไปอย่างจำกัด

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจนำเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ “จิ๊กซอว์” มาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เทคนิคดังกล่าวเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการแบ่งปันและเชื่อมโยงองค์ความรู้ โดยครูผู้สอนแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยตามจำนวนสมาชิกในกลุ่ม จากนั้นมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนศึกษาในหัวข้อที่ได้รับ เมื่อผู้เรียนที่ศึกษาในหัวข้อเดียวกันจากต่างกลุ่มมาพบปะแลกเปลี่ยนกัน จะทำให้เกิด “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Group) เพื่อร่วมกันทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง แล้วจึงกลับไปสู่กลุ่มเดิมเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่สมาชิกในกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้ครบถ้วนทุกหัวข้อย่อยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Aronson, et al. (1978) ผู้พัฒนาเทคนิคการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ ที่ชี้ให้เห็นว่าการแบ่งบทบาทผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบเฉพาะหัวข้อหนึ่ง ๆ ช่วยส่งเสริมทักษะทางสังคมและทักษะทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนโดยงานวิจัยของ Slavin (1995) ที่ยืนยันว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ Johnson & Johnson (1999) ยังสนับสนุนว่าสามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

ดังนั้น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง อริยสัจ 4 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการศึกษาเชิงทดลอง ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนจำนวน 150 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนปทุมพิทยาคม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 35 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Cluster Sampling Random)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 1) สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ครอบคลุม สาระพระพุทธศาสนา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา พ.ศ. 2568 2) เนื้อหาวิชา เรื่อง อริยสัจ 4 และ 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 แผน รวมเวลาทั้งหมด 3 ชั่วโมง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 และหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบ t-test

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง อริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนสอบระหว่างเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.20 คิดเป็นร้อยละ 80.50 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีผลคะแนนสอบหลังเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.57 คิดเป็นร้อยละ 81.90 ดังนั้น ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 82.08/81.90 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ วิชา พระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นักเรียน จำนวน 35 คน	คะแนนทดสอบก่อน เรียน (30)	คะแนนทดสอบ ระหว่างเรียน (40) (E ₁)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (30) (E ₂)
Σ	415	1,127	860
$\bar{X}$	11.86	32.20	24.57
S.D.	1.73	1.97	2.66
P	39.52	80.50	81.90

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียน ด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 ระหว่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบ (t-test) ปรากฏผลดังตาราง

ทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	P	t	Sig.
ก่อนเรียน (Pre-test)	35	30	11.86	1.73	39.52	35.67	.001*
หลังเรียน (Post-test)	35	30	24.57	2.66	81.90		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษา การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง อริยสัจ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 80.50/81.90 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของแผนการสอนที่สามารถส่งเสริมผู้เรียนทั้งในด้าน “กระบวนการเรียนรู้” และ “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” ได้อย่างสมบูรณ์ สาเหตุสำคัญที่ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การออกแบบกิจกรรมสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กิจกรรมที่จัดขึ้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ลงมือคิด วิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่เพียงรับสารจากครูผู้สอน แต่สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้เกิดการจดจำและเข้าใจเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง 2) การใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบจิ๊กซอว์ โดยการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยและจัดให้แต่ละคนเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่แตกต่างกัน ช่วยกระตุ้นความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และเสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม จึงทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ครบถ้วนและมีความเข้าใจที่หลากหลาย 3) เนื้อหาสาระมีความสำคัญและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง โดยเนื้อหาเรื่อง อริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่ว่าด้วยการแก้ปัญหาชีวิตอย่างมีระบบ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริง เช่น การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนหรือปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน เมื่อผู้เรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหา ย่อมเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น และ 4) กระบวนการเรียนรู้มีความต่อเนื่องและ

เป็นระบบ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ถูกออกแบบให้ผู้เรียนค่อย ๆ สะสมความรู้จากกิจกรรมย่อยไปสู่ความเข้าใจภาพรวม โดยมีการประเมินผลระหว่างเรียน (Formative Assessment) และหลังเรียน (Summative Assessment) อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้และทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่าง มีระบบ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้ทราบมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการวัดและประเมินผลศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านการประเมินการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการควบคุมงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น จึงเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม ส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติกาล เพียรเสมอ และทศวัฒน์ เหล่าสุวรรณ (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ สาระหน้าที่พลเมือง นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ สาระหน้าที่พลเมือง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก มีขั้นตอนการสร้างแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แล้วผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ตัวชี้วัดและสาระการจัดการเรียนรู้ฯ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อกำหนดกิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้จึงทำให้นเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขกับการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ในครั้งนี้สามารถทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา สมสุข และอาลัย จันทร์พานิชย์ (2567) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้าน

หัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) ประชากรใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) จำนวน 22 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ จำนวน 5 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ เทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 83.45/82.27 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจ ของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.80

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สูงกว่ามาตรฐานเกณฑ์ 80/80 จากผลการวัดประสิทธิภาพพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง อริยสัจ 4 ที่ออกแบบตามเทคนิคจิ๊กซอว์ มีค่าความมีประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1 = 80.50$ และ $E_2 = 81.90$ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80) แสดงให้เห็นว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีขั้นตอนการทำงานร่วมกัน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของรายวิชาได้จริง

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สะท้อนให้เห็นว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากขึ้น และสามารถจดจำเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนค้นคว้า แลกเปลี่ยนความรู้ และทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดเชิงเหตุผล การสื่อสารและการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ

ทำให้เกิดความเข้าใจที่มีโครงสร้างและสามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงได้ 4) เทคนิคจิ๊กซอว์เหมาะสมอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหัวข้อที่มีลักษณะเป็นนามธรรม เช่น อริยสัจ 4 เพราะสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ลดความเบื่อหน่าย และเพิ่มแรงจูงใจภายใน ทำให้การเรียนรู้มีความต่อเนื่องและมีระบบ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพัฒนาสูงขึ้นอย่างชัดเจน

การใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนาไม่เพียงช่วยยกระดับประสิทธิภาพการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน แต่ยังสร้างพื้นฐานการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์และการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ จึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในหัวข้ออื่นของกลุ่มสาระสังคมศึกษา รวมถึงรายวิชาที่มุ่งเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- พิเชษฐ พลละมี. (2562). *หลักพุทธธรรมเพื่อการศึกษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- รัตติกาล เพียรเสมอและทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ สารหน้าที่พลเมือง, *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา*, 6(2), 459-468
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2561)*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสมรรถนะ
- การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสมรรถนะ
- การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุพัตรา สมสุข และอาลัย จันทร์พานิชย์. (2567). การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโกจังหวัดนครสวรรค์, *วารสารวิจัยและวิชาการบรรพพัฒนา*, 2(1), 1-17
- Aronson, E., Blaney, N., Stephan, C., Sikes, J., & Snapp, M. (1978). *The jigsaw classroom*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). *Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning (5th ed.)*. Boston: Allyn & Bacon.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice (2nd ed.)*.
Boston: Allyn & Bacon.

